

การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด
ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง”
เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*

THE MANAGEMENT OF DEVELOPMENT MODEL FOR THE CIVILIZED
AGRICULTURE CURRICULUM: CONTINUING, MAINTAINING, EXTENSION RELATED
TO THE ROYAL VIEW IN AN ECONOMIC SUFFICIENCY BASED ON “KOK NONG
NA” WITH KINDNESS AND HOPE, FOR STUDENT QUALITY DEVELOPMENT IN
RAJAPRAJANUGROH 39 SCHOOL, NARATHIWAT UNDER THE SPECIAL
EDUCATION BUREAU

นุซี มะเต็ง Nusee Madeng

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส Rajaprajanugroh 39 School, Narathiwat, Thailand

Corresponding Author E-mail: nusee2109@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการวิจัยมี 4 ขั้นตอน: 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ 2) พัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ 4) ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอนโรงเรียน 141 คน และผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูที่ปรึกษาศูนย์เรียนรู้ จำนวน 2 คน ตัวแทนปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 1 คน และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” ได้แก่ (1) ด้านสืบสาน มี 10 ตัวชี้วัด (2) ด้านรักษา มี 7 ตัวชี้วัด (3) ด้านต่อยอดมี 7 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ คือ (1) การวางแผน (Planning) มี 7 ตัวชี้วัด (2) การจัดองค์การ (Organizing) มี 6 ตัวชี้วัด (3) การนำ (Leading) มี 6 ตัวชี้วัด (4) การควบคุม (Controlling) มี 7 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และผลการทดลองใช้รูปแบบ คือ นักเรียนได้รับรางวัลด้าน

คุณภาพผู้เรียน ได้แก่ (1) วิชาการ มัธยมศึกษาใช้หลักสูตรอารยเกษตร แบบ B 2) วิชาชีพ มีทักษะในการลงมือปฏิบัติจนเกิดผลและการประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา ทักษะในการถ่ายทอดความรู้วิถีชีวิตชาวนา ชาวไร่ ตามศูนย์การเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อนำสู่การปฏิบัติที่เป็นนามธรรมสู่ชุมชน และสังคม 3) วิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อแนวพระราชดำริ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความกตัญญูมีความรับผิดชอบ และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ ทั้งรองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากร และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 กลุ่ม

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหาร, หลักสูตรอารยเกษตร, แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง, คุณภาพผู้เรียน

Abstract

The objective of this research article was to develop the management of development model for the civilized agriculture curriculum: continuing, maintaining, extension related to the royal view in an economic sufficiency based on “Kok Nong Na” with kindness and hope, for student quality development in Rajaprajanugroh 39 School, Narathiwat under the Special Education Bureau. The research procedure was divided into 4 phases. Phases: 1) to study the present circumstance and guidelines of the civilized agriculture curriculum Management. Phases: 2) to develop the model for the civilized agriculture curriculum, Phases: 3) to study the results of the experiment using the model for the smart civilized agriculture curriculum and phases: 4) to evaluate the satisfaction of users of the management of development model for the civilized agriculture curriculum. The sample group used in the quantitative study was the deputy director, 141 school teachers, and the qualitative research informants were Group 1: 2 school administrators, 2 learning center advisors, 1 representative of local philosophers and another group was assessing the satisfaction of 156 students in Mathayomsuksa 4-6 of Ratchaprachanukroh School 39, Narathiwat Province. The research tools were questionnaires, interviews, satisfaction assessment forms then data were analyzed using basic statistics and content analysis. The results of the research found that: 1) Overall management conditions of the civilized agriculture curriculum were practiced at a high level. 2) The results of the development of the administrative model for the Agricultural Civilization Curriculum consisted of 3 components: Component 1: management of development model for the civilized agriculture curriculum: continuing, maintaining, extension related to the royal view in an economic sufficiency based on “Kok Nong Na” with kindness and hope, namely (1) the continuation side had 10 indicators, (2) treatment side had 7 indicators, (3) expansion side had 7 indicators. Component 2: The administrative process of the civilized agriculture curriculum was (1) planning had 7 indicators, (2) organizing had 6 indicators, (3) leading had 6 indicators, (4) controlling had 7 indicators. Component 3 was the creation of a collaborative network and the results of the trial of the model were that students received awards for

learner quality, including (1) Academics, the secondary school level used the civilized agriculture curriculum, type B model, 2) Professional aspect: having skills in taking action until it was effective and applying knowledge to solve problems, skills in transferring knowledge of farmers way of life according to the learning center where the school had organized in order to lead to practice that was abstract practice to community and society, 3) Life subjects: having a good attitude towards the royal initiative, having morality, ethics, be grateful and responsible. 3) The results of the satisfaction assessment of users of the civilized agriculture curriculum management model, including the deputy director, teachers and personnel, and students were at the highest level of satisfaction in both groups.

Keywords: Model, Management, Civilized Agriculture Curriculum, The Royal View in an Economic Sufficiency, Student Quality

บทนำ

โลกยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลกระทบต่อที่สำคัญทั้งภายในและภายนอกประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของคนในชาติที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้การพัฒนาประเทศ ให้มีความเจริญมั่นคงนั้นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศก็คือ การพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากร มนุษย์ที่ทรงคุณค่า มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการตาม การเปลี่ยนแปลงของสังคมและ กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) อย่างไรก็ดี ในโลกศตวรรษที่ 21 (ระหว่าง ค.ศ. 2001-2100) เป็นยุคที่ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากการขยายตัวของเศรษฐกิจและ ชุมชนเมืองส่งผลให้ทรัพยากรทางธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมลงอย่างมาก เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม และภัยธรรมชาติเริ่มมีความรุนแรงมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงด้านการสาธารณสุข เนื่องจากความก้าวหน้า ทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ส่งผลให้ประชากรมีอายุยืนยาวมากขึ้น และในขณะเดียวกันภาวะเจริญ พันธุ์หรือการเกิดลดลง ส่งผลให้สังคมไทยเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยหรือวัยพึ่งพิงอย่างเต็มตัว อีกทั้งประชากรยัง ต้องเผชิญกับโรคระบาดและโรคอุบัติใหม่ที่มีความรุนแรงและเพิ่มมากขึ้น เช่น ไวรัสซิกา (สำนักงานเลขาธิการ สภากาการศึกษา, 2560) และไวรัสโควิด19 (Covid-19) ที่มีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว มีการใช้สารเคมีเพื่อ เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการแข่งขันใน ภาคธุรกิจ มีการเปลี่ยนถ่ายแรงงาน แรงงานไร้ฝีมือถูกแทนที่ด้วยหุ่นยนต์และเทคโนโลยีใหม่ๆ มากขึ้น มีการ เปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสื่อสารมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดมี การแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดน ซึ่งปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ระบบการศึกษา และการ ดำรงชีวิตของประชาชนในประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน จากการ เปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้ทุกประเทศทั่วโลกต้องมีการกำหนดทิศทางการผลิตและพัฒนากำลังคนของ ประเทศตนให้มีทักษะและสมรรถนะในระดับสูงขึ้นเตรียมกำลังคนให้มีสมรรถนะเพื่อสร้างผลิตภาพ (Productivity) ที่สูงขึ้นมีความสามารถเฉพาะทางมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภากาการศึกษา, 2560)

ดังนั้น การศึกษาในยุคปัจจุบันของประเทศไทยจึงให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาคนให้มี คุณภาพ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังนั้น การศึกษาในยุคปัจจุบันของประเทศ

ไทยจึงให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่มุ่งพัฒนาให้คนไทยทุกช่วงวัยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น เป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถ พัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมถึงมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากร และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กฎหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานทั้งหลายเหล่านี้ ต่างมีอุดมการณ์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งยังคาดหวังให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน การปฏิรูปการศึกษาจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขและมีทักษะชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นการวางรากฐาน ที่เพียงพอสำหรับเยาวชนทุกๆ คน ให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เน้นให้คนมีปัญญา เน้นรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) เน้นการศึกษาผ่านปวงชน (Education for All) เน้นการร่วมมือจากปวงชน (All for Education) เน้นการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learning how to learn) และเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนรู้แบบรวมพลัง (Cooperative and Collaborative Learning) รวมทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มีทักษะในการประกอบอาชีพและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2558) ฉะนั้น ในการพัฒนาคนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคสังคมโลกที่ไร้พรมแดน มีอัตราการแข่งขันสูง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเน้นคุณภาพคนให้มีความสมดุลทั้งร่างกาย สติปัญญา ทักษะชีวิต ทักษะทางสังคม การงานอาชีพ คุณธรรมและจริยธรรมให้พร้อมเผชิญกับสิ่งท้าทายที่เพิ่มมากขึ้น และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยความสำเร็จดังกล่าวนั้นต้องอาศัยหน่วยงานด้านการจัดการศึกษา คือ โรงเรียนและการบริหารโรงเรียนซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารหรือผู้นำของโรงเรียน เพราะการบริหารของผู้บริหารจะนำไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียน ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้นำที่แข็งแกร่ง รู้จักใช้ภาวะผู้นำสร้างการทำงานเป็นทีม มีเป้าหมายและความคาดหวังที่ชัดเจน สนับสนุนส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม จัดระบบของหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบท มีการวางแผนงานทางวิชาการ บริหารจัดการเวลาเรียนและปกป้องเวลาเรียนของผู้เรียน เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเป็นเลิศทางวิชาการของผู้เรียนให้เป็นที่ยอมรับ มีการกำกับและติดตามและประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง พัฒนาครูและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2555)

สืบเนื่องจากหนังสือกองพระราชภารกิจในพระองค์ 904 กองพระราชภารกิจในพระองค์ 904 สำนักงานราชเลขาธุการในพระองค์ฯ ที่ พว 0202.2/4106 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 โดยอ้างถึงหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ 04006/167 ลงวันที่ 29 มกราคม 2564 ขอพระราชทาน

พระบรมราชานุญาตใช้ชื่อโครงการ “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” (สพฐ.) ในการน้อมนำโครงการพระราชทาน “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” ไปจัดการศึกษาให้กับนักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้น ทางกองกิจการในพระองค์ฯได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานชื่อโครงการว่า อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” ซึ่งสถานศึกษาได้น้อมนำแนวความคิดการจัดทำหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่ และองค์ความรู้ศตวรรษที่ 21 มาประยุกต์กับหลักสูตรการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วยโคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ซึ่งสิ่งสำคัญในการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา คือ ระบบการบริหารและการจัดการศึกษา สู้ทักษะอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพได้ในอนาคต นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาทั้งระบบให้พร้อมรับมือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ตามศตวรรษที่ 21 รวมถึงการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาทุกด้าน ทั้งในด้านการพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน รวมถึงการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดทำแผน กลยุทธ์ และการจัดการระบบคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาจึงถือเป็นกระบวนการและเป้าหมายที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุถึงคุณภาพที่กำหนดไว้ สนองต่อแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษา และการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการเป็นพลเมืองโลกนำไปสู่มาตรฐานสากล (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2555)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส ได้จัดการศึกษาโดยมุ่งมั่นให้ผู้เรียนมีความรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาใช้เทคโนโลยี คุณธรรมเด่น เน้นอาชีพ มีทักษะการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคที่ความรู้และเทคโนโลยีเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาที่ต้องได้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสติรู้ทัน มีปัญญารู้คิด มีสมรรถนะและมีคุณธรรม รับผิดชอบต่อครอบครัว ประเทศชาติและเป็นพลเมืองที่ดีของโลก และซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560 ที่ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ (หมายถึง สุขกาย สุขใจ) สติปัญญา ความรู้ (หมายถึงเป็นคนเก่ง) และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (หมายถึงเป็นคนดีของครอบครัวและสังคม) มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) ซึ่งการพัฒนาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต การบริหารจัดการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาสนั้นให้มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา เพราะฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทบทวนบทบาท และพัฒนาสมรรถนะ คือ ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้วิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้นำที่แข็งแกร่ง รู้จักใช้ภาวะผู้นำ สร้างการทำงานเป็นทีม มีเป้าหมายและความคาดหวังที่ชัดเจน เป็นผู้กำหนดทิศทางการบริหาร (Direction Setter) มีความสามารถกระตุ้นคน (Leader Catalyst) เป็นนักวางแผน (Planner) เป็นผู้มีความสามารถในการตัดสินใจ (Decision Maker) มีความสามารถในการจัดองค์กร (Organizer) เป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) ให้ความร่วมมือ (Coordinator) ติดต่อสื่อสารที่ดี (Communication) แก้ปัญหาขัดแย้งในองค์กรได้ (Conflict Manager) สามารถบริหารปัญหาต่างๆ ได้ (Problem Manager) รู้จักวิเคราะห์ และการจัดระบบงาน (System Manager)

มีความสามารถในด้านวิชาการทั้งการเรียนและการสอน (Instructional Manager) มีความสามารถบริหารงานบุคคล (Personnel Manager) การบริหารทรัพยากร (Resource Manager) การประเมินผลงาน (Appraiser) การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) เป็นผู้นำในสังคมได้ (Ceremonial Head) (จรูญ วัฒนา, 2552)

จากการเข้าร่วมการสัมมนาโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” ตามหนังสือของพระราชภารกิจในพระองค์ 904 เหตุนี้ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส ได้น้อมนำแนวพระราชดำริสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมที่ต่อเนื่องและยั่งยืน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยสภาพโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส เป็นโรงเรียนประเภทอยู่ประจำ รองรับนักเรียนด้อยโอกาสทางการศึกษาและนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการจำแนกประเภทเด็กด้อยโอกาสของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจำแนกประเภทเด็กด้อยโอกาส ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส

ที่	ประเภทเด็กด้อยโอกาส	จำนวนนักเรียน(คน)	ร้อยละ
1	เด็กยากจน(มากเป็นพิเศษ)	432	78.83
2	เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด		
3	เด็กที่ถูกทอดทิ้ง	26	4.74
4	เด็กที่ถูกทำร้ายอย่างทารุณ	1	0.1
5	เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์หรือโรคติดต่อร้ายแรงที่ สังคมรังเกียจ		
6	เด็กในชนกลุ่มน้อย		
7	เด็กเร่ร่อน	1	0.1
8	เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก		
9	เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก		
10	เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน		
11	พิการเรียนร่วม	82	14.96
	รวม	548	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาสเป็นเด็กยากจน (มากเป็นพิเศษ) จำนวน 432 คน คิดเป็นร้อยละ 78.83 เด็กพิการเรียนร่วมจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 14.96 และเด็กที่ถูกทอดทิ้ง 26 คน คิดเป็นร้อยละ 4.74 ส่งผลให้ผู้เรียนต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษในด้านความรู้ มีทักษะพื้นฐานทางวิชาชีพ มีคุณภาพหรือความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีทักษะในการดำรงชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน และเกณฑ์คุณภาพของโรงเรียนที่กำหนดไว้ เกิดการพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้าประสบความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดสำราญ ฐานธมโม และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบเกษตรอินทรีย์วิถีโคก หนอง นา

โมเดล: กรณีศึกษารูปแบบชุมชนสันติสุขของบ้านถ้ำโกบ ตำบลหน้าเขา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ผลวิจัยพบว่า โครงการโคกหนองนาโมเดลเป็นโครงการที่แก้ไขปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำ ทำให้เกิดความปลอดภัยในการแก้ปัญหาทุกด้าน เกิดความสมดุลด้านความเป็นอยู่ มีกินมีใช้ มีจำหน่าย สามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน

จากการศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส ดังกล่าวข้างต้น ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนในทุกมิติโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทักษะอาชีพเพื่การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพของผู้เรียนในอนาคตอันจะส่งผลต่อคุณภาพของชุมชน และสังคม ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารได้จัดทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อวงการศึกษา สังคม ชุมชน และประเทศชาติให้ยั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ในขั้นตอนที่ 1 จะดำเนินการโดยจำแนกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทางการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” โดยการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ และเผยแพร่ผ่าน

อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (2561) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารหลักสูตร อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง”

ตัวแปรที่ศึกษา สภาพการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย องค์ประกอบของการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร 1) สืบสาน 2) รักษา 3) ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง”

1.2 ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ของสภาพการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษโดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 118 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน 4) ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 24 คน ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส รวมทั้งสิ้น 159 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส ได้มาจากการใช้ตาราง Krejcie & Morgan (1970) ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 141 คน โดยการใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) สืบสาน 2) รักษา 3) ต่อยอด

1.3 ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษาศูนย์เรียนรู้ จำนวน 3 คน ตัวแทนปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 3 คน โดยการใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวนทั้งสิ้น 9 คน ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ผู้วิจัยจะดำเนินการ ดังนี้

2.1 การยกร่าง และตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 มาใช้ประกอบการยกร่างรูปแบบฯ ดังนี้

2.1.1 ประมวลความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา จากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) การสังเคราะห์องค์ความรู้ (Content Synthesis)

2.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ของการบริหารหลักสูตร อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นาแห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ ประกอบด้วย 3 ด้านคือ 1) สืบสาน 2) รักษา 3) ต่อยอด

2.1.3 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษาศูนย์เรียนรู้ จำนวน 3 คน ตัวแทนปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 9 คน เนื้อหาประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) สืบสาน 2) รักษา 3) ต่อยอด และกระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุมองค์กร (Controlling)

2.1.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลข้างต้นมาวิเคราะห์หาข้อสรุปร่วม จัดทำเป็นองค์ประกอบในการยกร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.1.5 ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยแต่งตั้งขึ้น จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม และการใช้ภาษาและนำเสนอแนะไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จัดทำร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดังนี้

ในการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยใช้กระบวนการประเมินร่างรูปแบบฯ ด้วยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 5 คน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรูปแบบฯ ได้แก่ 1) ด้านความเหมาะสม 2) ด้านความถูกต้อง 3) ด้านความเป็นไปได้ 4) ด้านความเป็นประโยชน์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

2.3 จัดทำคู่มือรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตัวแปรที่ศึกษา รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้แก่ 1) ความเหมาะสม (Propriety Standards) 2) ความถูกต้อง (Accuracy Standards) 3) ความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) และ 4) ความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ในขั้นตอนที่ 3 ของการวิจัยนี้ ดังนี้

การนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ไปให้กับฝ่ายบริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส โดยทดลองใช้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 118 คน ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๙ จังหวัดนราธิวาส รวมทั้งสิ้น 120 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส ได้มาจากการใช้ตาราง Krejcie & Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 94 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา การทดลองใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนครราชสีมา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบ ฯ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 118 คน และ 3) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 - ม.6) จำนวน 127 คน ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งสิ้น 247 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 92 และ 3) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 - ม.6) จำนวน 97 คน ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนครราชสีมา ได้มาจากการใช้ตาราง Krejcie & Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน 191 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา ความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบ ฯ และผู้เรียนรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนครราชสีมา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนครราชสีมา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ผลการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์สภาพการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนครราชสีมา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน และการเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านรักษา ด้านสืบสาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านต่อยอด ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติ โดยภาพรวม

สภาพการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร ฯ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านสืบสาน	4.16	0.26	มาก
2. ด้านรักษา	4.17	0.27	มาก
3. ด้านต่อยอด	4.12	0.26	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	0.20	มาก

2. ผลการพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” ประกอบด้วย 1) ด้านสืบสาน มี 10 ตัวชี้วัด 2) ด้านรักษา มี 7 ตัวชี้วัด 3) ด้านต่อยอดมี 7 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร 1) การวางแผน (Planning) มี 7 ตัวชี้วัด 2) การจัดองค์กร (Organizing) มี 6 ตัวชี้วัด 3) การนำ (Leading) มี 6 ตัวชี้วัด 4) การควบคุม (Controlling) มี 7 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ มี 5 ตัวชี้วัด

3.1 ผู้บริหารมีการวางแผนการสร้างเครือข่ายกับผู้ปกครองนักเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา สังคมพหุวัฒนธรรม อย่างเป็นระบบ

3.2 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีความรู้ความเข้าใจในบริบทของสังคมพหุวัฒนธรรม ชุมชน เป็น ต้นแบบที่ดี

3.3 ผู้บริหารมีนโยบายให้การสนับสนุนด้านต่างๆ มีการเสริมสร้างวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพชีวิต โดยเครือข่ายมีส่วนร่วม

3.4 มีการขยายผลโครงการ มีการสร้างเครือข่ายระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและยั่งยืน

3.5 มีเครือข่ายชุมชนที่ส่งเสริมให้มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นคนดี มีระเบียบวินัย สร้างเสริมความสามัคคี รับผิดชอบและสามารถพึ่งพาตัวเองได้

3.5 โรงเรียนประชาสัมพันธ์การทำงานร่วมกับเครือข่ายในทุกมิติอย่างรอบด้าน

3. ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ สามารถทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ ได้รับรางวัลด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่

1. วิชาการ มัธยมศึกษาใช้หลักสูตรอารยเกษตร แบบ B

2. วิชาชีพ 1) มีทักษะในการลงมือปฏิบัติจนเกิดผลและการประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา 2) ทักษะในการถ่ายทอดความรู้วิถีชีวิตชาวนา ชาวไร่ ตามศูนย์การเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อนำสู่การปฏิบัติที่เป็นนามธรรมสู่ชุมชน และสังคม

3. วิชาชีพ 1) มีเจตคติที่ดีต่อแนวพระราชดำริ มีคุณธรรม จริยธรรม 2) มีความกตัญญู มีความรับผิดชอบ 3) การพึ่งพาตนเองและอยู่อย่างพอเพียง

รูปแบบการบริหารหลักสูตรarayเกษตร ยังส่งผลไปยังวิถีการดำรงชีวิตของชุมชนในระยะยาวและต่อเนื่อง มีการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษาของรัฐและเอกชน และวิถีของพหุวัฒนธรรมของสังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรarayเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนครราชสีมา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

4.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของรองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรในการทดลองใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรarayเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนครราชสีมา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษโดยรวม พบว่า รองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจต่อการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้ใช้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และการเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการควบคุม (Controlling), ด้านการวางแผน (Planning) และด้านการสืบสาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดองค์การ (Organizing), ด้านการนำ (Leading) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของรองผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรที่ใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรarayเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนครราชสีมา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ความพึงพอใจของรองผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรที่ใช้รูปแบบฯ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารหลักสูตรarayเกษตร			
1. การสืบสาน	4.99	0.09	มากที่สุด
2. การรักษา	4.97	0.16	มากที่สุด
3. การต่อยอด	4.78	0.41	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรarayเกษตร ฯ			
1. ด้านการวางแผน (Planning)	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ด้านการจัดองค์การ (Organizing)	4.67	0.47	มากที่สุด
3. ด้านการนำ (Leading)	4.67	0.47	มากที่สุด
4. ด้านการควบคุม (Controlling)	5.00	0.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.78	0.31	มากที่สุด

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนจากการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรarayเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนครราชสีมา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้ใช้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และการเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้าน

การสืบสาน, ด้านการวางแผน (Planning), ด้านการนำ (Leading) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการควบคุม (Controlling) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบฯ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร			
1. การสืบสาน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การรักษา	4.96	0.21	มากที่สุด
3. การต่อยอด	4.93	0.26	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร ฯ			
1. ด้านการวางแผน (Planning)	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ด้านการจัดองค์การ (Organizing)	4.67	0.47	มากที่สุด
3. ด้านการนำ (Leading)	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ด้านการควบคุม (Controlling)	4.33	0.47	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.67	0.31	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส ตระหนักถึงความสำคัญกับการนำผลการประเมินตาม SAR (แผนงาน/โครงการ) ของสถานศึกษาในปีการศึกษา 2553-2554 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียนไปใช้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จัดทำโครงสร้างการบริหารในรูปแบบ/แผนภูมิอย่างชัดเจน โดยยึดตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่ใช้แนวทางการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ ความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสนับสนุนให้บุคลากรได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง รวมทั้งใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการนำ

นวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาทำให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่เป็นสาธารณะประโยชน์ทั้งในระดับประเทศสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินแสวงหา สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนมีหลักสูตร/กระบวนการบริหารหลักสูตรสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดสำราญ ฐานธมโม และคณะ (2565) ได้ศึกษารูปแบบเกษตรอินทรีย์วิถีโคกหนองนาโมเดล กรณีศึกษา รูปแบบชุมชนสันติสุขของบ้านถ้ำโกบ ตำบลหน้าเขา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกระบี่ ที่ผลการวิจัยพบว่า 1) ทำให้ทราบถึงการพัฒนาชุมชนและสังคมอธิบายไว้ไม่แตกต่างกัน โดยแบ่งออกเป็น 3 มิติ คือ มิติทางสังคม มิติทางศาสนา และมิติทางเศรษฐกิจ ในการทำเกษตรอินทรีย์ พบว่าหลายครอบครัวที่ยังไม่ เข้าใจเชิงลึกในเกษตรอินทรีย์แบบยั่งยืน ยังปลูกพืชเชิงเดี่ยว ใช้สารเคมี ปิยะเคมี ไม่รู้จักการบริหารจัดการน้ำ 2) แนวคิดและวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตลอดถึงสังคมพบว่าผู้ที่ทำในโครงการเกษตรอินทรีย์วิถีโคกหนองนาโมเดลมีรูปแบบพอสรุปได้ 4 ประการดังนี้ (1) มีความซื่อสัตย์สุจริต (2) มีความขยันอดทน (3) มีสัจจะวาจา และ (4) มีการทำบัญชีครัวเรือน รู้จักคำนวณใช้ในสิ่งที่สมควรใช้ รายรับ-รายจ่าย แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนเพื่อใช้จ่าย ส่วนเพื่อลงทุน ส่วนที่ใช้หนี้ ส่วนที่อุดหนุน 3) การสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาใช้ในการพัฒนาสังคมให้อยู่ดีมีสุขยั่งยืนได้ตามเพิ่มอินทรีย์ให้ธรรมชาติ รู้รักษาธรรมชาติ อนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นเมืองแบ่งปัน สร้างสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรภรณ์ บุญเพชร (2565) ที่ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้พื้นฐานของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นหลักปรัชญาพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการใช้ชีวิตตามแนวทางสายกลางด้วยความพอเพียง ที่หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้าง ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เข้ามาประกอบในการตัดสินใจ

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ พบว่า มีการพัฒนาครู บุคลากร และหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้หลักสูตรอารยเกษตร แบบ B เลือกเรียนวิชาเพิ่มเติมชุดวิชาอารยเกษตร ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนมีความเข้าใจในความแตกต่าง ตระหนักถึงคุณค่าของสมดุลธรรมชาติ และเป็นที่พึ่งพิงแก่ผู้อื่น การกำหนดแผนกลยุทธ์และการดำเนินงานทุกขั้นตอน ผู้บริหารและบุคลากรทุกคน ทุกฝ่าย ให้ความสำคัญและร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงาน โดยเฉพาะการกำหนดให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนนำร่องในการใช้หลักสูตรอารยเกษตร เพื่อให้มีอำนาจในการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนทุกมิติ มีการจัดระบบการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียน ไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการสนับสนุนทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเพียงพอ เช่น งบประมาณ บุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์และพัฒนาภูมิปัญญาด้วยการส่งเสริมให้มีความกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าลงมือทำ โดยให้ทุกคนเรียนรู้ร่วมกัน และเป็นที่พึ่งซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นเลิศขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอลิสา อินทร์ประเสริฐ และคณะ (2564) ที่ผลการวิจัยพบว่า การศึกษารูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับองค์ประกอบขั้นตอน 5 องค์ประกอบ คือ (1) องค์ประกอบขั้นตอนการเตรียมความ

พร้อมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในศูนย์การเรียนรู้ (2) องค์ประกอบขั้นตอนการจัดกิจกรรมโรงเรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (3) องค์ประกอบขั้นตอนการดำเนินการเปลี่ยนแปลง (4) องค์ประกอบขั้นตอนการจัดระบบการเรียนรู้และ (5) องค์ประกอบขั้นตอนการสร้างเครือข่ายและขยายผล

2.2 ด้านกระบวนการบริหาร พบว่า ผู้บริหารมีการวางแผนอย่างมีอาชีพ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน มีการปฏิบัติตามแผน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีการประเมินครบวงจร และนำผลไปใช้ประโยชน์จริง ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุด ผลการดำเนินงานของโรงเรียนดังกล่าว ทำให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานตามที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ สันติเลखงษ์ (2565) ที่ผลการวิจัยพบว่า การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออก ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การบริหารการศึกษา หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน การบริหารงานงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดตั้งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ และการติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่าย งบประมาณ การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การติดตามและขยายผล และคุณลักษณะของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเปรม เดชแก้ว และคณะ (2565) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบฯ ประกอบด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) ระบบงานและกลไก และ (4) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเล็งเห็นความสำคัญของการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมกันพัฒนา มีการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษาของรัฐและเอกชน และวิถีของพหุวัฒนธรรมของสังคมตามบริบทของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชน สังคมอย่างยั่งยืน ส่งผลต่อนักเรียนในด้านคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Markusen (2004) ได้ศึกษาเป้าหมายด้านอาชีพในการพัฒนาภูมิภาคและเศรษฐกิจชุมชน ที่ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านแรงงานของชุมชน นำมาซึ่งการเปิดโอกาสทางการค้า และการได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์โดยกิจกรรมด้านแรงงานดังกล่าวเกี่ยวข้องกับทุนมนุษย์ซึ่งจะมีความสำคัญเพิ่มมากยิ่งขึ้น และมีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ แต่การพัฒนาเศรษฐกิจส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับทุนมนุษย์ในระดับน้อย โดยประชาชนในชุมชนหรือผู้ประกอบการภายในชุมชนมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยกลุ่มคนดังกล่าวสามารถเรียนรู้กับการที่จะเป็นสมาชิกในกลุ่มอาชีพ ซึ่งการที่จะทำให้เกิดความสำเร็จได้นั้นควรมีการวางแผนและมีนโยบายอย่างสมเหตุสมผล และมีการกำหนดเป้าหมายของการประกอบอาชีพได้แก่ การทำให้แรงงานมีทักษะสูงขึ้น ให้ความสำคัญกับการเติบโตของธุรกิจ การรวมกลุ่ม การมีส่วนร่วม มีการสนับสนุนการประกอบการ และการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ ปัจจัยผลักดันในการพัฒนามี 3 ประการ โดยประการแรกคือ ต้องมีการวางแผน เนื่องจากผู้ประกอบการยังมีความสับสนในเรื่องการก้าวสู่มาตรฐาน และการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อท้องถิ่น ประการที่สองคือ ยังไม่มีความเข้าใจในลักษณะของศักยภาพความอุดมสมบูรณ์ของท้องถิ่นและภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่เข้าใจในห่วงโซ่อุปทานของสินค้า และประการสุดท้ายคือความสำคัญของความรู้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเลือกอาชีพให้เหมาะสม

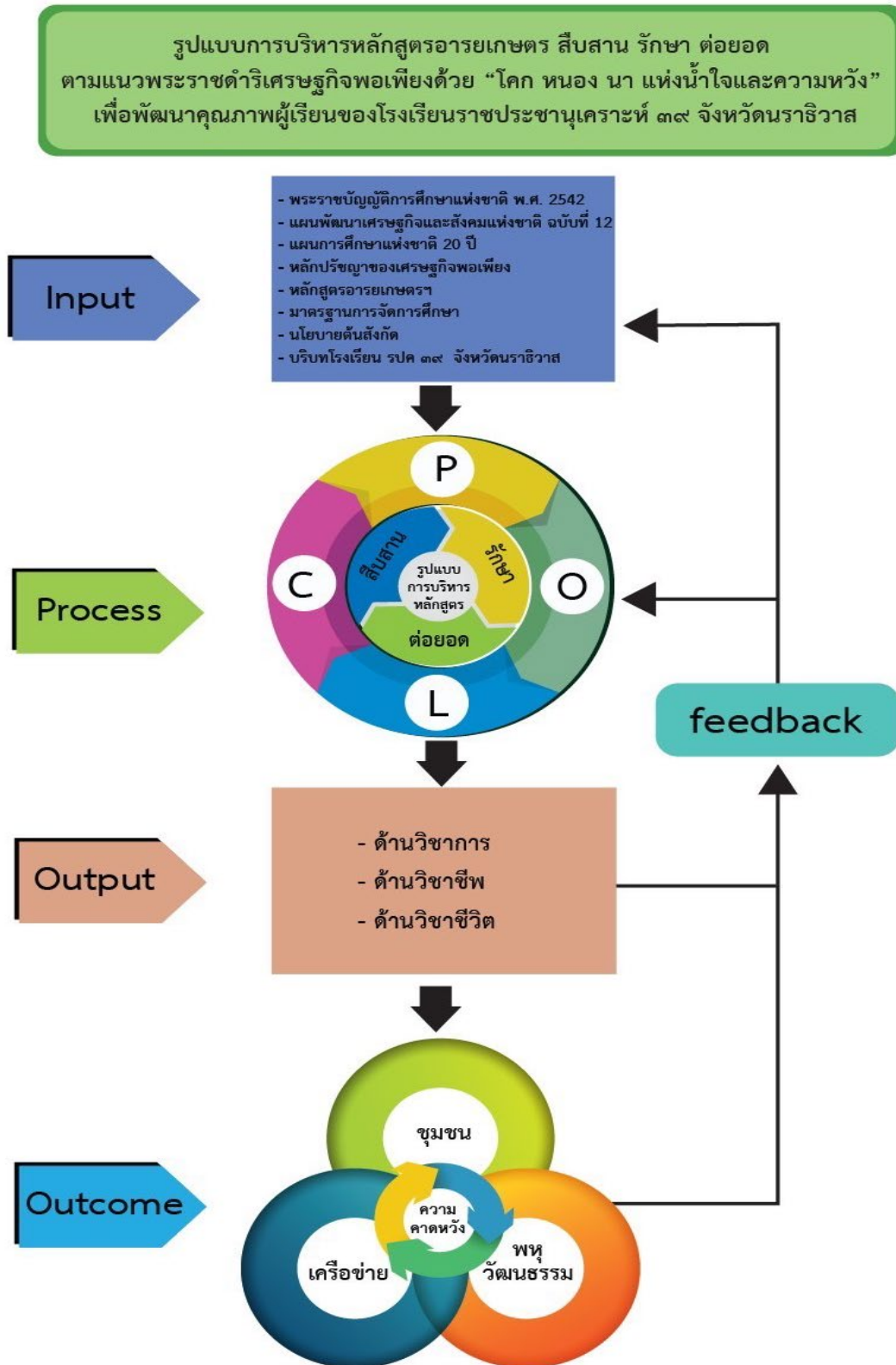
3. ผลการประเมินความพึงพอใจของรองผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรในการทดลองใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษโดยรวม พบว่า รองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจต่อการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนจากการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๙ จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการนำรูปแบบฯ ไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้การบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่าย เน้นการลงมือปฏิบัติจริงของผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นระบบ ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตรฯ ได้แก่ 1) วิชาการ มัธยมศึกษาใช้หลักสูตรอารยเกษตร แบบ B 2) วิชาชีพ มีทักษะในการลงมือปฏิบัติจนเกิดผลและการประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา และทักษะในการถ่ายทอดความรู้วิถีชีวิตชาวนา ชาวไร่ ตามศูนย์การเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อนำสู่การปฏิบัติที่เป็นนามธรรมสู่ชุมชน และสังคม และ 3) วิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อแนวพระราชดำริ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความกตัญญูมีความรับผิดชอบ การพึ่งพาตนเองและอยู่อย่างพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดสำราญ ฐานธมโม และคณะ (2565) ที่ผลการวิจัย พบว่า แนวคิดและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตลอดถึงสังคม ผู้ที่ทำในโครงการเกษตรอินทรีย์วิถีโคกหนองนาโมเดลมีรูปแบบพอสรุปได้ 4 ประการดังนี้ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยันอดทน มีสัจจะวาจา และมีการทำบัญชีครัวเรือน รู้จักคำนวณใช้ในสิ่งที่สมควรใช้ รายรับ-รายจ่าย แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนเพื่อใช้จ่าย ส่วนเพื่อลงทุน ส่วนที่ใช้หนี้ ส่วนที่อุดหนุน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรภรณ์ บุญเพชร (2565) ที่ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้พื้นฐานของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นหลักปรัชญาพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ ในหลวงรัชกาลที่ 9 เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการใช้ชีวิตตามแนวทางสายกลางด้วยความพอเพียง ที่หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้าง ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เข้ามาประกอบในการตัดสินใจ ผลจากการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติผ่านโครงการ โคก หนอง นา นั้น ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในกิจกรรม เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน ตลอดจนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีการกินอยู่ที่ดีมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นแนวทางการพัฒนาตนไปสู่ความยั่งยืน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า ดำเนินการตามขั้นตอน โดยการสร้างรูปแบบ นำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้จนประสบความสำเร็จ ผลที่ได้รับเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ 1) วิชาการ มัธยมศึกษาใช้หลักสูตรอารยเกษตร แบบ B 2) วิชาชีพ มีทักษะในการลงมือปฏิบัติจนเกิดผลและการประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา ทักษะในการถ่ายทอดความรู้วิถีชีวิตชาวนา ชาวไร่ ตามศูนย์การเรียนรู้ที่

โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อนำสู่ 3) วิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อแนวพระราชดำริ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความกตัญญู มีความรับผิดชอบ การพึ่งพาตนเองและอยู่อย่างพอเพียง สรุปในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอดตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนครราชสีมา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรสร้างเข้าใจและความตระหนักให้กับครูและบุคลากรให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการนำรูปแบบไปปฏิบัติให้เกิดผลตามที่โรงเรียนได้กำหนดไว้

1.2 รูปแบบการบริหารหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอดตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนครราชสีมา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ ควรนำไปปรับใช้ในบริบทของโรงเรียนในพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียงกันทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอดตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” ทั้งข้อดีและข้อจำกัดของภูมิภาคนั้น

2.2 ควรศึกษาบริบทของโรงเรียนก่อนดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอดตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” ในระดับต่างๆ และขยายผลการพัฒนาในทุกๆ พื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). นโยบายด้านการศึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. แหล่งที่มา <http://www.bic.moe.go.th/th/index.php>. สืบค้นเมื่อ 1 ก.พ. 2562.
- จ รุ ณ วั ต ณ า . (2552). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/320364>. สืบค้นเมื่อ 30 มี.ค. 2563.
- ปาริชาติ สันติเลखงษ์. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เปรม เดชแก้ว และคณะ. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. 12(3). 72-80.

- พระปลัดสำราญ ฐานธมโม และคณะ. (2565). รูปแบบเกษตรอินทรีย์วิถีโคกหนองนาโมเดล:รูปแบบชุมชนสันติสุขของบ้านถ้ำโกบ ตำบลหน้าเขาอำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** 3(1). 365-376.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2558). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรารณณ์ บุญเพชร. (2565). การนำแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติผ่านโครงการ “โคก หนอง นา” กรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดระนอง พรก.เงินกู้แก้ไขปัญหาโควิด 2563. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2555). **หลักบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.อีฟวิง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579.** กรุงเทพมหานคร: พรินทวานกราฟฟิค.
- อลิสา อินทร์ประเสริฐ และคณะ. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วารสาร e-Journal of Education Studies, Burapha University.** 4(3). 15-30.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement.** 30(3). 607-610.
- Markusen, A. (2004). Targeting Occupations in Regional and Community Economic Development. **Journal of the American Planning Association.** 70(3). 253-268.